

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De contritionis veritate aureum opus Fratris Joa[n]nis
Viualdi de Monte regali. ordinis fratrum predicatoru[m]
sacre pagine professoris**

Vivaldus, Joannes Ludovicus

[Augsburg], 1518

VD16 V 1772

Q[ue], ad vera[m] co[n]tritione[m] requirit[ur] vna generalis penitudo siue
detestatio tam de oblitis q[uod] ignoratis mortalib[us]. Et q[uod] dolor
[con]tritionis non finitur nec finiri debet in ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-30734

bestie q̄ntūcūq; crudeles dīlīgūt fetus suos. Ideo Hiero. sup hoc passu in. iij. li. sup lamēratōes Hieremie ad fratrem Eusebiū dī: q̄ in structōne simulatio z imāntas hypoeritaz dēsignat. qz structio indurat ad filios suos q̄si nō sūt sūt Sic parit̄ videt̄ p̄rigisse i obsidiōe hīerusalē p̄ chaldeos. Nā tāta fuit fames q̄ matres abscondēbāt cibū z p̄mittebāt filios z filias mori fame. Ideo subiūgit Hieremias dīcēs. Paruuli p̄terierūt panē z nō erat q̄ porrigeret eis. Quā tāt̄ fuerit illa penuria vel post̄ miseria ostēdit̄ Iosephus in. viij. li. de bello iudaico. c. xij. vbi dī: q̄ tāta fames erat iudeis q̄ tāq; ebrii z canes rabidi ferebātur. z in ca. xij. eiusdē lib. idē Iosephus clare dī: q̄ mulier q̄dā plebeia maria noie filia Eleazari necessitate cōpulsā lacretē occidit̄ filiū coctūq; mediū comedit̄: reliquū suauit̄. Et hoc iudei crudeliores videbant̄ structōne q̄ oua sua i sabbulo relinq̄t̄ z ea fouere negligit̄ vt inq̄r̄ Iud. in. xij. li. exim. ca. vij. Ad p̄positū redeūdo. Si structio fetus suos aut oua a bestiis p̄culcata v̄l ab hoib; ablatā p̄ceperit̄ inf̄ oīa volatilia amare luget̄ z q̄rulas voces emittit̄. Sic p̄ctōz q̄ occidit̄ z p̄culcat̄ a demone p̄pter p̄ctm̄ cū amaritudine cordis flere d̄z ac lugere offensam in deū factā. Et p̄pterea Hieremias p̄pha hortat̄ p̄ctōzes ad lachrymas dīcēs. Plāgite z vlulate: qz nō ē auersa ira furor; dñi a vob;. Et iherū. Laua a malicia cor tuū hīerlm̄ vt salua fias. vsq; q̄ morabunt̄ in te cogitationes noxie. Item Hieremias. vj. c. ait. Lucrū vnigenitū fac tibi plāctū amarū. Nota q̄ plāct; peccatōz aie assimilari d̄z mulieri plāgenti mortē sui vnigeniti: cui; dolor grādis est. Nā si plures haberet filios vno mortuo sup alio posset p̄solari: sed qz ei solus filius morit̄: ideo mat̄ sola facta amarissime dolet. Et rursum Hieremias ait. Deduc q̄si torrentē lachrymas p̄ diē z noctē z nō taceat̄ at pupilla oculi tui. q. d. Sicut torrens solet cū impetu fluere: sic lachryme vere p̄tritionis ab oculis peccatōz aie stillare debēt. Et cū subiūgit dīcēs. Et nō taceat̄ pupilla oculi tui. hec pupilla oculi: vt dī glo. ex cōpūctōne rōnis. q. d. si displiceat rōni ac volūtat̄ p̄ctm̄ qd̄ cōmissisti. Liqueat̄ igit̄ ex dīct; qualit̄ ad verā p̄tritionē requirit̄ verus dolor. Et q̄ impossibile est dolorē a vera contritione separare.

Pctōz d̄z
luger̄ exē
plo struct
onis.

Q̄, ad verā p̄tritionē requirit̄ vna generalis penitudo siue detestatio tam de oblitis q̄ ignoratis mortalib;. Et q̄ dolor p̄tritionis non finitur nec finiri debet in presenti vita.

Errō ad verā contritionē requirit̄ vt vna generalis penitudo vel detestatio dirigat̄ ad oīa peccata mortalia tam oblitā q̄ p̄ ignorantia cōmissa: de quib; peccator nullā habet noticiā: nec scit̄ qualia v̄l quāta fuerint: sed in quodā p̄fuso scit̄ se plura habere mortalia oblitā z ignorata. Quid aut̄ agere debeat p̄ctōz in tali p̄plexitate: vt ad verā pueniat̄ p̄tritionē: docet splēndor eccle. Tho. in. iij. li. sen. di. xvij. vbi querit̄. vtz de oīni peccato actuali cōmissō a nobis debeamus cōteri: vbi ad secūdū argumentū talem de peccatis oblitis describit̄ regulā dīcēs. Oblitō de aliquo potest esse dupl̄ct̄: aut ita q̄ totaliter a memoria exciderit̄: z tunc nō potest aliquis inquirere illud. Aut ita q̄ partim a memoria exciderit̄ z partim maneat: sicut cū recolo me aliquid audiuissē in generali: sed nescio quid in speciali: z tūc requiro in memoria ad recognoscendū. Et fm̄ hoc etiā aliquod peccatū potest esse oblitū dupl̄ct̄. Aut ita q̄ in generali in memoria maneat: sed nō in speciali: vt cum homo recolt̄ se vnū vel plura cōmississe z ignorat̄: aut sit̄ superbia: an auaricia vel luxuria: z tūc debet hō cū diligētia recogitare vt inueniat̄ illud peccatū in speciali qz de quolibet mortali tenet̄ homo specialit̄ p̄terit̄. Si aut̄ inuenire non possit̄: sufficit de eo cōteri fm̄ q̄ in noticiā tenet̄. Et debet homo non solū de peccato

Oblitō
dupl̄r de
aliq̄ habe
ri potest.

De contritione

sed de obfusone est dolere q̄ ex negligētia cōtingit. Si aut p̄ctm̄ oīno a mēoria excidit: tūc ex impotētia faciēdi excusat a debito z sufficit general' p̄ritio d̄ oī eo in q̄ deū offendit. Sed qm̄ impotētia tollit: sic cū ad memoriā p̄ctm̄ reuocat tūc tenet hō specialit' p̄teri. Sicut etiā de paup̄e q̄ nō pōt soluere qd̄ debet excusat. Et tū tenet cū p̄mo poruerit. Hec Tho. Idē d̄r Petr' de palude in. l. ij. li. sen. dt. eadē. z mgr̄ Uincē. in spec. mora. lib. ij. parte. x. di. vj. Nā dicūt q̄ de p̄ctis oblitis q̄b' p̄ctōz post diligentiā debitā nō recolit aliqd̄ i specialit' sufficit generalis p̄ritio. Tū de p̄ctis q̄z memoriā habet requirit spēalis p̄ritio de singulis si p̄ctōz tps̄ habet q̄ possit de singulis dolere in spēali. Sed si tps̄ nō h̄z cū de' nō requirit ab hoīe: nisi qd̄ pōt. Et cū i momēto possit hō p̄uerti: s̄z nō potest in momēto de singulis p̄teri: ideo sufficit tūc vna ḡnalis p̄ritio. Hec qm̄ tū ad p̄ctā oblitā dicta sufficiāt. Quantū p̄o ad p̄ctā ignoratā. Cōsiderādū est fm̄ mgr̄m̄ Uincē. in spec. moral' vbi sup̄. q̄ duplex est ignoratā. Quedā q̄ tollit oīno volūtariū: sic in furioso. z dormiēte z talis excusat a toto: ideo de tā lib' nō requirit p̄ritio special'. Alia est ignoratā q̄ nō oīno tollit volūtariū: z talis nō excusat a toto: quis excuset a tāto. Vel dic q̄ duplex ē ignoratā vt cōfiter dicūt a doctorib' catholicis. Est em̄ qdā ignoratā iuris: vt cū hō nescit fur tū: homicidiū: vel adulteriū esse p̄ctm̄. Alia p̄o est ignoratā facti: vt si hō nescit hāc rem quā accepit esse alienā: sed putat suā. Circa p̄mā ignoratā iuris distinguitur: qz aut oīno fuit inuincibilis sic in pueris z amētib': z tūc tal' ignoratā excusat a toto: sic parit' si aliqd̄ dubitat in aliq̄ casu: fecit tū diligentiā in q̄rendo a peritis talis excusat: qz fecit qd̄ potuit. Etia fm̄ Thomā ignoratā eoz q̄ q̄s possit scire: z tū ad illa nō tenet sicut theoremata geometrie v' astrologie: aut qdaz' alia p̄tingētia p̄ticularia: nō est p̄ctm̄. Sed si ista ignoratā iuris sit vincibilis in homine z voluntaria: tunc si fuit affectata in nullo excusat: imo ip̄a ignoratā est speciale p̄ctm̄: qz d̄r Tho. in. j. ij. q. lxxvj. ar. ij. Oēs tenentur scire cōter ea q̄ sunt fidei z vniuersalia iuris p̄cepta. Singuli aut ea q̄ ad eorū statū v' officiū spectāt. S̄z si ignoratā iuris nō fuit affectata: s̄z solū qz negligēt' scire aut intelligere: tūc talis excusat a tāto: sed nō a toto. Et p̄p̄te tal' ignorantia d̄r crassa z supina p̄ metaphorā hoīs crassi z supini. Quantū aut ad se cundā ignoratā facti etiā distinguitur: qz vel ignoratā fuit causa agendi opus peccati: ita q̄ si sciuisset illā circūstantiā q̄ traxit in p̄ctm̄ nō fecisset: imo dolet illud fecisse. Verbi gr̄a. Uir vxoratus cognouit alienā quā credebat esse suā. Talis ignoratā facti excusat a toto: si tamē debita diligētia p̄missa fuit. Que si p̄missa nō fuit: excusat solū a tāto: sed nō a toto. Vel ignoratā fuit concomitās actū: s̄z qz etiā si sciuisset circūstantiā peccati: nihilomin' fecisset: z hec nullo modo excusat. Propterea mgr̄ sentētiaz in. ij. li. di. xxij. dicit sic. Est aut ignoratā triplex: s̄z eoz q̄ scire nolūt cū possunt q̄ nō excusat: qz z ip̄a p̄ctm̄ est z eoz q̄ volūt: sed nō possunt q̄ excusat z est pena p̄cti z nō p̄ctm̄. Et eoz q̄ quā si simplicit' nesciūt: nō renuētes vel p̄ponentes scire q̄ neminē plene excusat: s̄z sic fortasse vt minus puniat. Hec maḡ sentētiaz. Et idē d̄r Grego. in li. moral'. dicit. Qui lucē vidit scit qd̄ de tenebris estimer. Qui vero candorē lucis ignorat etiā obscura p̄ lucidit' approbat. Et iterū. Frustra sibi de infirmitate vel ignorantia blandiunt qui vt liberior peccent libenter ignorant vel infirmant. Sed quia plura ignorata ex negligētia p̄nt p̄ diligentiā sciri ac memorari ideo tenet p̄ctōz sollicit' facere qd̄ i se est: vt culpas suas cognoscat z sciat. Ad hoc aut p̄uocatur exēplo Dauid: qui in psal. xviij. p̄ctā occulta sibi dimisit d̄m̄ peccabat: d̄scēs: Delicta q̄s intelligit: quasi d̄cat: null' pōt illa intelligere: relinquit scire p̄fecte: ideo subdit. Ab oculis meis mūda me d̄ne z ab alienis patre tuo. In q̄b' vbi orat Dauid nō solū occulta: sed etiā aliena peccata sibi dimitti quantū ad ea que possunt impurari rōne negligētie correctionis

Duplex
ignorantia.

Ignorantia
facti dicitur
distinguen-
da est.

Triplex
est ignorantia
fm̄ mgr̄z
sciri.

fraterne. Vel respectu correctionis q̄ntū ad prelatos z p̄ncipes. Item Dauid iuuetus in psal. xliij. ait. Delicta iuuetutis mee z ignorātia meas ne meminer. Cū est etas em iuuetus teste Augustino sit etas periculosa plena foueis: obsessa laqueis: p̄ncipaliter ad malū: difficilis ad bonū: in qua feruet sanguis: z cupiscētia dominat. a cuius periculis soli illi euadūt q̄ dei misericordia liberant. Ideo orat Dauid Passiones iuuetiles z p̄cā p̄ ignorātia cōmissa sibi misericordit relaxari. Pa ter ergo ex dicitis qualis de oblitis z ignoratis oportet habere generalē penitē tudinē vel p̄tritionē. Cōsequēt nō est p̄mittendū sed dilligent norandū q̄ virtus p̄uerantie requirit ad verā cōtritionē: quia teste deuoto Bernardo Perseuerātia est que sola meret gloriā. sine qua nec q̄ pugnat/ victoriā nec pal mā victor cōsequit. Tolle p̄uerātia nec obsequiū mercedē h̄z: nec b̄ficiū gra tiam: nec laudez fortitudo. Deniq̄ nō qui inceperit sed qui p̄seuerauerit vsq̄ in finē hic saluus erit. Dicimus ḡ q̄ dolor cōtritionis nō finit nec finiri debet in hac vita. Rō huius est s̄m Thomā in. iij. li. iniaz di. xvij. vbi querit: Utrū hec vita sit cōtritionis tēpus: vbi dicit: q̄ hō peccādo penā eternā meruit. z cō tra deū qui est infinitus. Ita extigit vt dolor de offensa p̄ modo possibilī sit in finitus: vt scz eternitatē saltē vite hois habeat: cū eternitatē simpliciter habere nō possit: quia non pōt homo semp viuere. Volo dicere si hō in eternū in hac vita viueret in eternū de peccato dolere deberet. Et semp manere debet quan rum ad detestatiōē in memoria p̄petrati delicti: Ideo si fuerit actualis recog ratio de peccato semp debet dolere z illud detestari: alioquin videt illd appro bare z nouiter delinquere. Vbi dicit Hugo de sancto Victore prout allegat a sancto Thoma vbi sup. q̄ deus quando absoluit hominem a vinculo peccati ri ligat eum vinculo perpetue detestatiōis. Sed detestatio perpetua est diu/ plex. Quedā in habitu. z ad hanc tenet semp homo etiā post peccati perpetuā remissionē. Quedā vero est detestatio peccati in actu: z ad hanc nō tenet semp per peccator. Hinc Augu. in libro de vera z falsa penitētia. ca. xij. dr sic. Vbi em dolor finit: deficit penitētia. Et itez in eodē libro. ca. xix. ait. Cōtinue em dolendū est de peccato: quod declarat ipsa dictionis virtus. Penitere em est penitentiā tenere: vt semp puniat in se vlciscendo qd̄ cōmissit peccando. Hec Aug. Ideo Apoc. ij. Esto fidelis vsq̄ ad mortē z dabo tibi coronam vite. Et Job. xxvij. ca. inq̄. Donec deficiā nō recedā ab innocētia mea. Hec ibi. Est ḡ p̄seuerātia spūaliū gr̄az ac p̄tutū oim p̄seueratrix optima. Et sic p̄z q̄ necesse est peccatrici anie habere p̄tritionē tā de oblitis q̄ ignoratis mortalibz: z q̄ vir tus p̄seuerantie requirit ad verā p̄niam.

Perseue
rancia re
q̄rit ad p̄
tritionez

Q, ad verā p̄tritionē requirit vera deliberatio q̄ ad tria. s. vt pctō: habeat verū p̄positū abstinēdi: cōfitendi: ac legitime satisfaciendi.

¶ Quarto ad verā p̄tritionē requirit debite satisfactionis deliberatio ac
q̄ verū p̄positū directū circa tria: videlicet abstinēdi: p̄fitēdi: ac legitime sa tisfaciēdi. Primo expedit vt pctō: habeat verū p̄positū abstinēdi a pec catis futuris. Nō em sufficit dolere de p̄teritis sed oino oportet voluntatē de liberatā h̄re cauēdi a futuro. Esset quippe p̄tradictio manifesta: dicere hoīem posse de p̄teritis penitere sine p̄posito cauēdi a futuris. Huius ratio est: quia cū oia peccata cōuentant ex parte auersiois a deo: nec tolli possint nisi p̄ reuer sionem ad ipm deū: sequeret q̄ hō ex vna parte esset cū deo. s. ex eo q̄ penitet et ex alia parte cōtra deū z auersus ab eo. s. ex hoc q̄ placet ei aliquod peccatum vel p̄teritū vel futurum. Sed esse cum deo z esse auersus ab eo simul z semel implicat contradictionē. ergo nō est possibile q̄ hō vere peniteat nisi habeat